

MEMORIES

Doyens of Wielkopolska University Orthodontics, Professors Tadeusz Ziółkiewicz, Barbara Perzyna and Danuta Kazmierczak

WSPOMNIENIA

Nestorzy wielkopolskiej ortodontcji uniwersyteckiej, profesorowie: Tadeusz Ziółkiewicz, Barbara Perzyna i Danuta Kaźmierczak

Teresa Matthews-Brzozowska^{1, a*}, Marcin de Mezer², Maria Pospieszńska³

¹ Editor-in-Chief of JoFA, Senior Head of the Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics, Poznan University of Medical Sciences, Poland

² Former academic staff member of the Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics, Poznan University of Medical Sciences, Poland

³ Retired assistant professor at the Department of Orthodontics, Poznan University of Medical Sciences, Poland

¹ Redaktor Naczelny JoFA, kierownik senior Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodontji, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

² Były nauczyciel akademicki Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodontji, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

³ Emerytowany adiunkt Zakładu Ortodontji, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

^a <https://orcid.org/0000-0002-7127-6018>

DOI: <https://doi.org/10.20883/jofa.82>

* **Corresponding author / Osoba do kontaktu:**
e-mail: mattbrzo@ump.edu.pl

ABSTRACT

The history of the development of medical and dental sciences, is inextricably linked to outstanding, distinguished figures. In orthodontics, which is largely directed at improving facial aesthetics, the main figures were the late Professors, heads of orthodontic university research and teaching units: Tadeusz Ziółkiewicz, Barbara Perzyna and Danuta Kazmierczak. Each of

STRESZCZENIE

Historia rozwoju nauk medycznych i dentystycznych nierozzerwalnie jest związana z wybitnymi, wyróżniającymi się postaciami. W ortodontcji, której celem, w dużej mierze, jest poprawa estetyki twarzy, głównymi postaciami byli nieżyjący już profesorowie, kierownicy ortodontycznych uniwersyteckich jednostek naukowo-dydaktycznych: Tadeusz Ziółkiewicz, Barbara Perzyna i Danuta Kaźmierczak.

these Professors has made a golden record both in the university community and in the medical community of the Wielkopolska region of our country.

Keywords: doyens, orthodontists, professors at Poznan University of Medical Sciences, Tadeusz Ziólkiewicz, Barbara Perzyna, Danuta Kaźmierczak.

Każdy z tych profesorów zapisał się złotymi zgłoskami zarówno w gronie uniwersyteckim, jak i w środowisku lekarskim naszego regionu.

Słowa kluczowe: nestorzy, ortodonci, profesorowie Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, Tadeusz Ziólkiewicz, Barbara Perzyna, Danuta Kaźmierczak.

▲ **Figure 1.** Professors: Tadeusz Ziólkiewicz, Barbara Perzyna and Danuta Kaźmierczak
▲ **Rycina 1.** Profesorowie: Tadeusz Ziólkiewicz, Barbara Perzyna i Danuta Kaźmierczak

A rich history of over 70 years of bite, smile and facial aesthetics in the Department of Orthodontics - 1952 and the Department of Orthodontics - 1954 of the Poznan Medical University

The post-war history of the Poznan Medical University and the part of it that was the Institute of Dentistry can boast of outstanding scientists in various fields of dentistry including the Nestors of Orthodontics. One of the first and longest-serving staff members was the late Prof. Tadeusz Ziólkiewicz, MD, PhD, followed by other personalities, now deceased, Prof. Barbara Perzyna and Prof. Danuta Kaźmierczak, MD, PhD (**Figure 1**).

Orthodontics is an extremely dynamic specialty, so there can be no uniform treatment nowadays, but in the early days of post-war university

Bogata ponad 70-letnia historia estetyki zgryzu, uśmiechu i twarzy w Zakładzie Ortodoncji - 1952 i Katedrze Ortodoncji - 1954 Poznańskiego Uniwersytetu Medycznego

Poznańska uczelnia medyczna, w tym Instytut Stomatologii, może poszczycić się wybitnymi naukowcami okresu powojennego. Byli to przedstawiciele różnych dziedzin stomatologii, w tym nestorzy ortodoncji. Jednym z pierwszych i najdłużej działających pracowników był śp. prof. dr hab. Tadeusz Ziólkiewicz, a potem kolejne osobowości, już dziś nieżyjące, prof. dr hab. Barbara Perzyna i prof. dr hab. Danuta Kaźmierczak (**Rycina 1**).

Ortodoncja to niezwykle dynamiczna specjalizacja, więc współcześnie nie może być jednolitej terapii, ale w początkach powojennej

orthodontics there were recognised scientific authorities in Medical Academies all over Poland. In Poznań university orthodontics, focused on facial and smile aesthetics, as this was and still is the aim of this speciality, there were unforgettable Professors Nestors of Orthodontics of the Medical University of Poznań Tadeusz Ziółkiewicz, Barbara Perzyna and Danuta Kaźmierczak.

Their priorities were: good cooperation with the university community, opening up to the training of young staff and the therapy of children and adolescents. They also declared good cooperation with students, pointing out that without students and scientific circles, there are no young enthusiasts in this speciality. They were open to helping children with serious occlusal disorders manifesting themselves in disproportions and lack of facial aesthetics, patients who needed it, but those were not the times of fixed appliances, cortical anchorage, mini-implants and today many other accessories facilitating therapy and guaranteeing the final expected aesthetic effect in terms of dentition and facial harmony. Unfortunately, removable/removable braces were predominant, they could do a lot with them, miracles it was said.

They met with everyone. They often had several appointments a day. It was immediately apparent how committed they were in all areas of their professional activities.

All the Nestors knew each other very well and respected each other because they had created a unique university orthodontics, from scratch. Each of them had their own distinct personality. They were titans of work and volcanoes of energy - literally and figuratively, which was recognised with numerous crosses, medals, commendations and other awards.

During the first post-war years it was mainly prophylaxis, here the merits of Prof. Tadeusz Ziolkiewicz should be strongly emphasised, then the therapy of clefts and other congenital defects disrupting facial aesthetics began, and this part of facial aesthetic therapy was dedicated to Prof. Barbara Perzyna's research and interest, but as it soon turned out without good documentation and more accurate diagnostics, spectacular results are not achieved, the permanent inclusion in orthodontics, radiological examinations is the domain of Prof. Danuta Kaźmierczak.

University orthodontics opened widely to foreign visitors. Our doyens were not only highly regarded scientists, didacticians and doctors, but were also open to people, and thus had an excellent understanding of what was going on in

uniwersyteckiej ortodontcji liczyły się uznane autorytety naukowe w akademiach medycznych całej Polski. W poznańskiej uniwersyteckiej ortodontcji, nastawionej na estetykę twarzy i uśmiechu, bo taki cel miała i nadal ma ta specjalność, byli niezapomniani profesorowie nestorzy ortodontcji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu Tadeusz Ziółkiewicz, Barbara Perzyna i Danuta Kaźmierczak.

Ich priorytetami były: dobra współpraca ze środowiskiem uniwersyteckim, otwarcie się na szkolenie młodych kadr oraz terapia dzieci i młodzieży. Deklarowali też dobrą współpracę ze studentami, zaznaczając, iż bez studentów i kół naukowych nie ma młodych zapaleńców w tej specjalności. Byli otwarci na pomoc dzieciom z poważnymi zaburzeniami zgryzu manifestującymi się dysproporcjami i brakiem estetyki twarzy. Starali się pomóc tym pacjentom, którzy tej pomocy potrzebowali, ale to nie były czasy aparatów stałych, zakotwienia kortykalnego, miniimplanów i wielu innych akcesoriów ułatwiających dziś terapię i gwarantujących końcowy oczekiwany efekt estetyczny w zakresie uzębienia i harmonii twarzy. Niestety dominowały wówczas aparaty ruchome/zdejmowane, ale oni potrafili nimi zdziałać bardzo wiele, mówiło się, że cuda.

Spotykali się ze wszystkimi. Często mieli po kilka spotkań w ciągu dnia. Od razu było widać, jak bardzo są zaangażowani na wszystkich płaszczyznach działalności zawodowej.

Wszyscy nestorzy doskonale się znali i wzajemnie szanowali, bo od podstaw tworzyli jedyną w swoim rodzaju uniwersytecką ortodontję. Każdy z nich miał swoją wyrazistą osobowość. Byli tytanami pracy i wulkanami energii - dosłownie i w przenośni, co zostało docenione licznymi odznaczeniami państwowymi - krzyżami, medalami, wyróżnieniami i innymi nagrodami.

W ciągu pierwszych lat powojennych była to głównie profilaktyka, tu mocno należy podkreślić zasługi prof. Tadeusza Ziółkiewicza. Później rozpoczęła się terapia rozszczepów i innych wad wrodzonych zaburzających estetykę twarzy i tej części terapii estetycznej twarzy poświęciła swoje badania i zainteresowania prof. Barbara Perzyna. Jednak jak szybko się okazało bez dobrej dokumentacji i dokładniejszej diagnostyki nie osiąga się spektakularnych wyników. Włączenie badań radiologicznych na stałe do ortodontcji to domena prof. Danuty Kaźmierczak.

Uniwersytecka ortodontcja szeroko otworzyła się na gości zagranicznych. Nasi nestorzy byli nie tylko bardzo cenionymi naukowcami, dydaktykami, lekarzami, ale również osobami otwartymi

the orthodontic community in Wielkopolska and many other national centres. It was very necessary for them to have a real knowledge of the needs of society, not to live in an imaginary world of science. At every opportunity they emphasised that orthodontics is about aesthetics, taking care of the child's appearance, and that if no diagnostic mistakes are made at a young age, a good treatment plan is developed, the adult's face will be a reflection of their therapeutic efforts carried out earlier with the child.

Our Nestors are still seen as role models, they often pointed out some of the problems in their speciality, and they are still relevant today. One of them is the need for myotherapy to coexist with orthodontic therapy or rehabilitation in terms of the young person's posture.

The style of their leadership was very open, anyone could come to them - really anyone who wanted to: a colleague, a student, a parent with a patient, it appealed to everyone. They welcomed those willing to come to see them every day, at different times, if they had a serious teaching, research or personal matter. They began to build the position of Poznań orthodontics in extremely difficult post-war circumstances. Time has shown that the extraordinary commitment of the Poznań doyens of university orthodontics allowed for such a dynamic development in the following years that today many residents are trained on a completely different technological level, which generates more and more kindness and favour from patients satisfied with the appearance of their teeth in their smiles.

A few words about each of them [1-8]:

Professor Tadeusz Ziółkiewicz

Professor Tadeusz Ziółkiewicz, MD (Head of the Department of Orthodontics from 1952 to 1984)

Professor Tadeusz Ziółkiewicz completed his medical studies at the Faculty of Medicine, University of Poznań, in 1945. From 1946 to 1951, he was a junior assistant, then a senior assistant of the Medical and Dental College of the Medical University of Poznań (until 1950 of the Faculty of Medicine of the University of Poznań). From 1951 to 1952 he was assistant professor of the Department of Conservative Dentistry, and from 1952 he became head of the Department of Orthodontics (Department of Orthodontics 1954-1970), where he worked until his retirement; he died in 1987.

Academic degrees and positions:

› 1946 r. - assistant

na ludzkie potrzeby, dzięki temu mieli doskonałe rozeznanie, co się dzieje w wielkopolskich środowiskach ortodontycznych i wielu innych ośrodkach krajowych. Dzięki temu nie żyli w wymagowanym świecie nauki, lecz dysponowali realną wiedzą o potrzebach społeczeństwa. Przy każdej okazji podkreślali, że ortodoncja to estetyka, dbanie o wygląd dziecka, a jak za młodu nie popełni się błędów diagnostycznych, lecz opracuje się dobry plan leczenia, to twarz dorosłej osoby będzie odbiciem ich wysiłków terapeutycznych przeprowadzanych wcześniej u dziecka.

Nasi nestorzy nadal są postrzegani jako wzór do naśladowania, często zwracali uwagę na niektóre problemy w swojej specjalności, które są aktualne do dziś. Jednym z nich jest konieczność współistnienia mioterapii z terapią ortodontyczną czy rehabilitacji w zakresie postury młodego człowieka.

Styl sprawowania przez nich funkcji kierownika był pełen otwartości, każdy mógł do nich przyjść - naprawdę każdy kto chciał: współpracownik, student, rodzic z pacjentem, to się bardzo wszystkim podobało. Chętnych na spotkanie przyjmowali codziennie, o różnych porach, jeśli mieli poważną sprawę dydaktyczną, naukową czy osobistą. Zaczynali budowanie pozycji poznańskiej ortodoncji w niezwykle trudnych powojennych warunkach. Czas pokazał, że niezwykle zaangażowanie poznańskich nestorów uniwersyteckiej ortodoncji pozwoliło na tak dynamiczny rozwój tej dyscypliny w kolejnych latach. Dziś kształci się wielu rezydentów już na całkiem innym poziomie technologicznym, co przynosi efekty w postaci zadowolonych z wyglądu swojego uzębienia pacjentów.

Kilka słów o każdym z nich [1-8]:

Profesor Tadeusz Ziółkiewicz

Profesor dr hab. Tadeusz Ziółkiewicz (kierownik Zakładu Ortodoncji w latach 1952-1984).

Profesor Tadeusz Ziółkiewicz ukończył studia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego w 1945 roku. W latach 1946-1951 był młodszym asystentem, następnie starszym asystentem Studium Lekarsko-Dentystycznego AM (do 1950 Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego). W latach 1951-1952 był adiunktem Zakładu Dentystyki Zachowawczej, a od 1952 został kierownikiem Zakładu Ortodoncji (Katedra Ortodoncji 1954-1970), w którym pracował do emerytury, zmarł w 1987 roku.

- › 1951 r. – assistant professor
- › 1952 r. – deputy professor
- › 1961 r. – habilitation
- › 1966 r. – tenured lecturer
- › 1976 r. – associate professor
- › 1946-1984 – Head of the Department/Chair of Orthodontics

Scientific and organisational activities

Prof. Tadeusz Ziółkiewicz's scientific activities include more than 100 published papers, he was actively involved in the research activities of the Student Scientific Society.

From the establishment of the Section of Maxillofacial Orthopaedics (in the years 1954-1956 and 1961-1964 he served as chairman of the Section's Board) until 1984, Professor Ziółkiewicz was chairman of the Section's Circle in Poznań. He organised 2 national orthodontic congresses in Poznań: in 1954 and 1961. In addition, in 1952 he became vice-chairman and from 1957 to 1971 he was chairman of the Poznań Branch of the PTS and also served for many years as editor of "Poznań Stomatology" (1968, 1971-1981, 1983), earlier: "Stomatology Bulletin" (1957-1962, 1966-1967).

Awards and distinctions for scientific and teaching activities

- › 1971 r. – Badge for Merits in the Development of the Poznań Voivodship
- › 1970 r. – Prof. Zeńczak Second Degree Award for lifetime achievement in science
- › 1974 r. – PTS Gold Honorary Award
- › 1975 r. – Honorary Badge for Services to the Development of Zielona Góra Voivodship
- › 1975 r. – Gold Cross of Merit
- › 1978 r. – Knight's Cross of Polonia Restituta

Professor Barbara Perzyna

Professor Barbara Perzyna (Head of the Department of Orthodontics 1984 -1993)

Professor Barbara Perzyna completed her dental studies at the Poznań Medical University in 1949. For two years she worked as an assistant in the Department of Conservative Dentistry at the Poznań Medical University. On 01.02.1952 she moved to the newly established Department of Orthodontics, where she worked until her retirement; she died in 2017.

Academic degrees and positions

- › 1951 r. – doctorate in dental medicine
- › 1952 r. – senior assistant
- › 1953 r. – assistant professor

Stopnie i stanowiska naukowe

- › 1946 r. – asystent
- › 1951 r. – adiunkt
- › 1952 r. – zastępca profesora
- › 1961 r. – habilitacja
- › 1966 r. – etat docenta
- › 1976 r. – profesor nadzwyczajny
- › 1946-1984 – kierownik Zakładu/Katedry Ortodontcji

Działalność naukowa i organizacyjna

Działalność naukowa prof. Tadeusza Ziółkiewicza to przeszło 100 opublikowanych prac. Profesor angażował się czynnie w działalność badawczą Studenckiego Towarzystwa Naukowego.

Od momentu powstania Sekcji Ortopedii Szczykowej (w latach 1954-1956 i 1961-1964 pełnił funkcję przewodniczącego Zarządu Sekcji) do 1984 roku profesor był przewodniczącym Koła tej Sekcji w Poznaniu. Zorganizował 2 ogólnopolskie zjazdy ortodontyczne w Poznaniu: w 1954 i 1961 roku. Ponadto w roku 1952 został wiceprzewodniczącym, a w latach 1957-1971 był przewodniczącym Oddziału PTS w Poznaniu, a także wiele lat pełnił funkcję redaktora „Poznańskiej Stomatologii” (1968, 1971-1981, 1983), wcześniej: „Biuletynu Stomatologicznego” (1957-1962, 1966-1967).

Nagrody i wyróżnienia za działalność naukową i dydaktyczną

- › 1971 r. – Odznaka honorowa za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego
- › 1970 r. – Nagroda naukowa im. prof. Zeńczaka II stopnia za całokształt pracy naukowej
- › 1974 r. – Złota Odznaka Honorowa Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego
- › 1975 r. – Odznaka Honorowa za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego
- › 1975 r. – Złoty Krzyż Zasługi
- › 1978 r. – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

Profesor Barbara Perzyna

Profesor zw. dr hab. Barbara Perzyna (kierownik Zakładu Ortodontcji w latach 1984-1993).

Profesor Barbara Perzyna ukończyła studia stomatologiczne na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu w 1949 roku. Przez dwa lata pracowała jako asystent w Zakładzie Dentystyki Zachowawczej Akademii Medycznej w Poznaniu. 01.02.1952 roku przeszła do nowo utworzonego Zakładu Ortodontcji, w którym pracowała do emerytury, zmarła w 2017 roku.

- › 1966 r. – title of assistant professor
- › 1980 r. – title of associate professor
- › 1991 r. – title of full professor
- › 1984-1993 – Head of the Department of Orthodontics

Scientific activity

Prof. Barbara Perzyna's scientific activity includes about 100 papers, 21 of which have been published abroad. It is worth noting the numerous contacts with research centres in Germany, Portugal, Romania, Italy and France (honorary member of the French Dental Society since 1967), where the Professor travelled for scholarships and training stays. She was the first in Poland to start training orthodontists – courses in fixed appliance treatment. Prof. Barbara Perzyna was heavily involved in the activities of the Students' Scientific Association; for 13 years she was the supervisor of all scientific associations at the Institute of Dentistry of the Poznan Medical University.

Awards and prizes for scientific teaching activities

- › 1976 r. – Gold Cross of Merit
- › 1981 r. – Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta
- › 1983 r. – "Owl with laurel wreath" – distinction awarded by students of the Academy of Sciences
- › 1983 r. – PTS scientific award of Prof. Zeńczak for lifetime achievements in maxillofacial orthopaedics
- › 1992 r. – PTS 20th Anniversary Medal in recognition of services to the development of Polish dentistry
- › 1992 r. – Cross of the Home Army for underground activity in the years 1940-1945
- › 1994 r. – medal for services to the University conferred by the Senate of the Academy of Sciences in Poznań
- › 2001 r. – lieutenant of the Polish Armed Forces appointed by the Minister of the Polish Armed Forces for membership in the Home Army
- › 2007 r. – badge of Veteran of Struggles for Independence
- › 2007 r. – Decoration Bene Meritus
- › 2010 r. – Gloria Orthodontiae medal

Excerpt from the memoirs of Prof. B. Perzyna's grandson

She was born on 27.02.1923 in Rawa Ruska (after World War II within the USSR, now in Ukraine).

Stopnie i stanowiska naukowe

- › 1951 r. – doktorat z zakresu medycyny dentystrycznej
- › 1952 r. – starszy asystent
- › 1953 r. – adiunkt
- › 1966 r. – tytuł docenta
- › 1980 r. – tytuł profesora nadzwyczajnego
- › 1991 r. – tytuł profesora zwyczajnego
- › 1984-1993 – kierownik Zakładu Ortodoncji

Działalność naukowa

Działalność naukowa prof. Barbary Perzyny obejmuje około 100 prac, z czego 21 zostało opublikowanych za granicą. Warte podkreślenia są liczne kontakty z ośrodkami naukowymi w Niemczech, Portugalii, Rumunii, Włoszech i Francji (honorowy członek Francuskiego Towarzystwa Stomatologicznego od 1967 r.) dokąd Profesor wyjeżdżała na stypendia i pobyty szkoleniowe. Jako pierwsza w Polsce rozpoczęła szkolenie ortodontów – kursy z leczenia techniką aparatów stałych. Prof. Barbara Perzyna mocno zaangażowała się w działalność Studenckiego Towarzystwa Naukowego; przez 13 lat była opiekunem wszystkich kół naukowych przy Instytucie Stomatologii AM w Poznaniu.

Nagrody i wyróżnienia za działalność naukową i dydaktyczną

- › 1976 r. – Złoty Krzyż Zasługi
- › 1981 r. – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- › 1983 r. – „Sowa z wieńcem laurowym” – odznaczenie nadawane przez studentów AM
- › 1983 r. – Nagroda naukowa PTS im. prof. Zeńczaka za całokształt pracy naukowej w ortopedii szczękowej
- › 1992 r. – Medal XXV-lecia PTS Za Zasługi dla Stomatologii Polskiej
- › 1992 r. – Krzyż Armii Krajowej za działalność podziemną w latach 1940-1945
- › 1994 r. – Medal Za Zasługi dla Uczelni nadany przez senat AM w Poznaniu
- › 2001 r. – mianowanie przez Ministra Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej za przynależność do Armii Krajowej porucznikiem Polskich Sił Zbrojnych
- › 2007 r. – Odznaka Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny
- › 2007 r. – Odznaczenie Bene Meritus
- › 2010 r. – Medal Gloria Orthodontiae

Fragment wspomnień wnuka prof. B. Perzyny

Przyszła na świat 27.02.1923 w Rawie Ruskiej (po II wojnie światowej obszar byłego ZSRR, obec-

▲ **Figure 2.** Staff in the Department of Orthodontics, 1950s (family archive)
 ▲ **Rycina 2.** Pracownicy Zakładu Ortodoncji, lata 50. (archiwum rodzinne)

Even before her high school graduation, she saw herself as a dentist. The outbreak of the Second World War II shattered Barbara's life plans, and during the Nazi occupation she joined the Home Army as its soldier. After the war, she took up and in 1949 successfully completed her studies at the then Faculty of Medicine at the University of Poznan, as the first post-war yearbook (index number 7).

From the beginning of 1950, she worked as an assistant in the Department of Behavioural Dentistry (**Figures 2, 3 and 4**), where in 1951, under the supervision of Prof. Sarrazin, she obtained the degree of Doctor of Dental Medicine, based on the thesis entitled. "Treatment of periodontitis with diathermy currents". In 1952, she transferred to the newly established Department of Orthodontics, receiving her MD degree on the basis of her thesis "Preoperative orthodontic management of complete cleft lip, alveolar process and palate".

Prof. Barbara Perzyna also had a prominent place in the organisational structures of the university as Head of the Department of Orthodontics (1984-1993) and as Deputy Director of the Institute of Dentistry (1982-1993). She has also held other positions as a member of the

nie Ukraina). Jeszcze przed maturą widziała siebie w zawodzie stomatologa. Wybuch II wojny światowej zburzył plany życiowe Barbary, która podczas hitlerowskiej okupacji wstąpiła do Armii Krajowej jako jej żołnierz. Po wojnie podjęła i w 1949 r. pomyślnie ukończyła studia na ówczesnym Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego, jako pierwszy powojenny rocznik (indeks z numerem 7).

Od początku 1950 roku pracowała jako asystent w Zakładzie Dentystyki Zachowawczej (**Ryciny 2, 3 i 4**), gdzie w 1951 r. pod kierunkiem prof. Sarrazina uzyskała stopień doktora medycyny dentystycznej, na podstawie pracy pt. „Leczenie zapaleń ozębnej prądami diatermicznymi”. W 1952 r. przeszła do nowo powstałego Zakładu Ortodoncji, stopień dr. hab. uzyskała na podstawie pracy „Przedoperacyjne ortodontyczne postępowanie w całkowitym rozszczepie wargi, wyrostka zębodołowego i podniebienia”.

Prof. Barbara Perzyna pełniła także znaczące funkcje w strukturach organizacyjnych uczelni jako kierownik Zakładu Ortodoncji (1984-1993) oraz jako wicedyrektor Instytutu Stomatologii (1982-1993). Pełniła też inne funkcje, m.in. była członkiem gremiów kolegialnych uczelni: senatu, Komisji dyscyplinarnej dla pracowników

▲ Figure 3. Institute of Dentistry, AM, 1955 (family archive)
▲ Rycina 3. Instytut Stomatologii AM, 1955 rok (archiwum rodzinne)

▲ Figure 4. 6th ASI Congress, Lisbon 1969 (family archive)
▲ Rycina 4. VI Kongres ASI, Lizbona 1969 rok (archiwum rodzinne)

▲ **Figure 5.** Presentation of the Gloria Ortodontiae medal, December 2010 (family archive)

▲ **Rycina 5.** Wręczenie Medalu Gloria Ortodontiae, grudzień 2010 rok (archiwum rodzinne)

university's collegiate bodies: Senate, Disciplinary Committee for academic staff of the Academy, Disputes Committee for employees of the Academy.

In her clinical and scientific activities, she has devoted much attention and time to issues related to the treatment of craniofacial defects, particularly primary and secondary cleft palates. In doing so, she emphasised the need for interdisciplinary cooperation between orthodontists and surgeons, pioneering an interdisciplinary approach to the correction of functional as well as aesthetic defects in both adolescent and adult patients. This resulted in contacts with the Department of Maxillofacial Surgery at her alma mater, but also in cooperation with the Hospital for Plastic Surgery in Polanica Zdrój [9].

Her personality and philosophy of life, which denied passivity, resulted in a lifetime of activity. During the occupation it was activity within the framework of the Underground State, and later, towards the end of her life, she continued to take a keen interest in "what's new in our orthodontics" (her favourite question). Indeed, she tried to keep abreast of developments in Polish and world orthodontics. A good example of Prof. Perzyna's creative contribution to scientific and clinical orthodontics was her stay in Nigeria from 1970

naukowych AM, Komisji rozjemczej dla pracowników AM.

W swojej działalności klinicznej i naukowej wiele uwagi i czasu poświęciła zagadnieniom związanym z leczeniem wad twarzoczaszki, szczególnie rozszczepom podniebienia pierwotnego i wtórnego. Będąc pionierem interdyscyplinarnego podejścia do korekty funkcjonalnych, jak i estetycznych wad pacjentów, zarówno tych młodocianych jak i dorosłych, zwracała uwagę na konieczność współpracy między ortodontami i chirurgami. Owocowało to kontaktami z Zakładem Chirurgii Szczykowo-Twarzowej w macierzystej Uczelni, ale i współpracą ze Szpitalem Chirurgii Plastycznej w Polanicy Zdroju [9].

Jej osobowość i filozofia życiowa, zaprzeczająca bierności, owocowała aktywnością przez całe życie. W czasie okupacji była to działalność w ramach Polskiego Państwa Podziemnego, a później, pod koniec życia, nadal była żywo zainteresowana tym, „co nowego w naszej ortodoncji” (jej ulubione pytanie). Starła się bowiem być na bieżąco z rozwojem ortodoncji polskiej i światowej. Dobrym przykładem twórczego wkładu prof. Perzyny w ortodoncję naukową i kliniczną był jej pobyt w Nigerii w latach 1970-1972, gdzie towarzyszyła swojemu mężowi, chirurgowi, który pracował dla lokalnej

to 1972, where she accompanied her husband, a surgeon who worked for the local community. On the spot, she conducted scientific research on the local community, which resulted in several dental but also anthropological publications [10].

She tried to serve patients for as long as possible, and when lack of strength made her retire from clinical activity, she still participated in the organisational and scientific life of the university. This often involved a great deal of physical exertion for her – such as a trip in 2010 to Krakow, where she was honoured with the Gloria Ortontiae medal by the Jagiellonian University (**Figure 5**).

Her passing away on 11.12.2017, took away from the academic community a person who was boundlessly and selflessly dedicated to the development of Poznan dentistry and orthodontics in particular.

Professor Danuta Kaźmierczak

Professor Danuta Kaźmierczak, MD (Head of the Department of Orthodontics from 1993 to 2000).

Professor Ph.D. Danuta Kaźmierczak began her dental studies at the University of Poznań in 1948. On October 1, 1952, she started working in the newly established Department of Orthodontics, where she worked until her retirement, she was actively involved in orthodontics for many years as an experienced and valued senior orthodontist, she died in 2023.

Academic degrees and positions

- › 1964 r. – Doctorate in dental medicine
- › 1964 r. – assistant professor
- › 1978 r. – habilitation
- › 1980 r. – assistant professor
- › 1990 r. – title of associate professor
- › 1984–1990 Vice-Dean of the Faculty of Medicine of the Medical Academy for Dentistry
- › from 1993 to 2000 head of the Department of Orthodontics

Scientific activities

The scientific activity of Prof. Danuta Kazmierczak includes more than 100 papers, several of which have been published in foreign journals. Cooperation with Great Britain should be emphasised, which resulted in a series of trainings for the employees of the Department of Orthodontics by British orthodontists in the field of treatment with the fixed appliance technique. Prof. Danuta Kaźmierczak was heavily involved in training in this technique, and other research and didactic staff of medical universi-

ty. Na miejscu przeprowadziła badania naukowe lokalnej społeczności, które zaowocowały kilkoma publikacjami stomatologicznymi i antropologicznymi [10].

Pani Profesor starała się jak najdłużej służyć pacjentom, a kiedy brak sił kazał się jej wycofać z działalności klinicznej, uczestniczyła jeszcze w życiu organizacyjno-naukowym uczelni. Częstokroć wiązało się to dla niej z dużym wysiłkiem fizycznym – jak chociażby podróż w 2010 r. do Krakowa, gdzie została uhonorowana Medalem Gloria Orthodontiae przez Uniwersytet Jagielloński (**Rycina 5**).

Jej odejście 11.12.2017 roku odebrało społeczności akademickiej osobę bezgranicznie i bezinteresownie oddaną rozwojowi poznańskiej stomatologii, a w szczególności ortodontcji.

Profesor Danuta Kaźmierczak

Profesor dr hab. Danuta Kaźmierczak (kierownik Zakładu Ortodontcji w latach 1993–2000).

Profesor dr hab. Danuta Kaźmierczak rozpoczęła studia stomatologiczne na Uniwersytecie Poznańskim w 1948 roku. 1.10.1952 roku rozpoczęła pracę w nowo utworzonym Zakładzie Ortodontcji, w którym pracowała do emerytury, czynnie angażowała się w sprawy ortodontcji jeszcze przez wiele lat jako doświadczony i ceniony senior ortodontcji, zmarła w 2023 roku.

Stopnie i stanowiska naukowe

- › 1964 r. – doktorat z zakresu medycyny dentystrycznej
- › 1964 r. – adiunkt
- › 1978 r. – habilitacja
- › 1980 r. – tytuł docenta
- › 1990 r. – tytuł profesora nadzwyczajnego
- › 1984–1990 prodziekan Wydziału Lekarskiego AM ds. Stomatologii
- › 1993–2000 kierownik Zakładu Ortodontcji

Działalność naukowa

Działalność naukowa prof. Danuty Kaźmierczak obejmuje ponad 100 prac, z czego kilka zostało opublikowanych w zagranicznych czasopiśmie. Podkreślić należy współpracę z Wielką Brytanią, która zaowocowała serią szkoleń dla pracowników Zakładu Ortodontcji w zakresie leczenia techniką aparatów stałych. Prof. Danuta Kaźmierczak mocno angażowała się w szkolenia tą techniką, szkolono także pracowników naukowo-dydaktycznych innych wyższych uczelni medycznych w kraju; należy tu wymienić Zakład Ortodontcji AM w Gdańsku czy wielu lekarzy ortodontów z Wielkopolski.

ties in Poland were also trained; the Department of Orthodontics of the Medical University of Gdansk should be mentioned here, as well as many orthodontists from Wielkopolska.

Awards and distinctions for scientific and didactic activities

- › 1971 - Badge of Honor of the City of Poznan
- › 1974 - Badge "for exemplary work in the health service" of the Minister of Health
- › 1977 - Gold Cross of Merit
- › 1977 - Badge of Merit for Services to the Development of the Poznań Voivodship
- › 1979 - Scientific Award II° of the Minister of Health
- › 1980 - Gold Badge of the Polish Dental Society
- › 1983 - Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta
- › 1988 - Władysław Biegański scientific award I°
- › 1991 - "Owl with a red cross" - distinction awarded by the Student Scientific Society
- › 2000 - Bene Meritus award

A daughter's memory of Professor Danuta Maria Kaźmierczak

Prof. Ph.D. Danuta Kaźmierczak was born in Poznań on April 29, 1930 into an intelligentsia family. She began her education at a school in pre-war Poznań, which was interrupted by the outbreak of World War II. She attended high school in secret classes and passed her high school final exams only after the war. After graduating from high school, she started dental studies at the University of Poznań in 1948 and graduated in 1952 with very good results. She started working as an assistant in the same year, at the age of 22, at the newly established Department of Orthodontics at the then Medical Academy, where she worked for 50 years until her retirement (**Figure 6**). Everyone learned this specialty from scratch based on books and experience.

Over the years, Professor Danuta Kaźmierczak obtained subsequent scientific degrees, from doctor of medical sciences to professor. She obtained her doctorate in medical sciences in 1964 after presenting a thesis entitled "Improper swallowing and its significance in the etiology of open bite". Shortly after that, in 1969, she graduated from medical studies at the Faculty of Medicine of the Medical University of Poznań and obtained a diploma of a doctor of medicine, and five years later a second degree of specialization in orthodontics. She was awarded the degree of habilitated doctor of medical sciences

Nagrody i wyróżnienia za działalność naukową i dydaktyczną

- › 1971 r. - Odznaka honorowa Miasta Poznania
- › 1974 r. - Odznaka honorowa „Za wzorową pracę w służbie zdrowia” Ministra Zdrowia
- › 1977 r. - Złoty Krzyż Zasługi
- › 1977 r. - Odznaka honorowa „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego”
- › 1979 r. - Nagroda naukowa II° Ministra Zdrowia
- › 1980 r. - Złota Honorowa Odznaka Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego
- › 1983 r. - Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- › 1988 r. - Nagroda naukowa im. Władysława Biegańskiego I°
- › 1991 r. - odznaczenie „Sowa z czerwonym krzyżem” Studenckiego Towarzystwa Naukowego 2000 r. - Odznaczenie Bene Meritus

Wspomnienie córki o Profesor Danucie Marii Kaźmierczak

Prof. dr hab. Danuta Kaźmierczak urodziła się w Poznaniu 29 kwietnia 1930 roku w rodzinie inteligentnej. Naukę w szkole rozpoczęła w przedwojennym Poznaniu, którą przerwał wybuch II wojny światowej. Gimnazjum przebiegała na tajnych kompletach, a maturę zdała dopiero po wojnie. Po maturze podjęła studia stomatologiczne na Uniwersytecie Poznańskim w 1948 roku i ukończyła je w 1952 roku z bardzo dobrymi wynikami. Pracę na etacie asystenta podjęła w tym samym roku w wieku 22 lat w nowo powołanym Zakładzie Ortodontji ówczesnej Akademii Medycznej, w którym przepracowała 50 lat, do emerytury (**Rycina 6**). Wszyscy uczyli się tej specjalności od zera na podstawie książek i doświadczenia.

Profesor Danuta Kaźmierczak w miarę upływu lat zdobywała kolejne stopnie naukowe od doktora nauk medycznych do profesora. Stopień doktora nauk medycznych uzyskała w 1964 roku po przedstawieniu pracy pt. „Nieprawidłowe połykanie i jego znaczenie w etiologii zgryzu otwartego”.

Krótko po tym, w 1969 roku, ukończyła studia medyczne na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Poznaniu i uzyskała dyplom lekarza medycyny, a pięć lat później II stopień specjalizacji w ortodontji.

Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych nadano jej w roku 1978 po obronie pracy na temat: „Wpływ przedoperacyjnego ortodontycznego leczenia na wzrost szczęki i zuchwy w całkowitym rozszczipie podniebienia pierwotnego i wtórnego”.

▲ **Figure 6.** The beginnings of work in the Department of Orthodontics, 1950s (family archive)
▲ **Rycina 6.** Początki pracy w Zakładzie Ortodontji, lata 50. (archiwum rodzinne)

▲ **Figure 7.** Meeting of heads of orthodontic departments from Poland during the national Symposium of the PTS Section (family archive)
▲ **Rycina 7.** Spotkanie kierowników Zakładów Ortodontji z Polski podczas ogólnopolskiego Sympozjum Sekcji PTS (archiwum rodzinne)

▲ **Figure 8.** Professor Emil Witt with his wife from the University of Wurzburg (Franconia, Germany); (family archive)

▲ **Rycina 8.** Profesor Emil Witt z żoną z Uniwersytetu w Wurzburgu (Frankonia, Niemcy); (archiwum rodzinne)

in 1978 after defending her thesis on the topic: "The influence of preoperative orthodontic treatment on the growth of the maxilla and mandible in complete cleft of the primary and secondary palate" She stood out for her diligence and humanistic attitude. She devoted a lot of time to reading orthodontic, dental and medical books and magazines. She willingly shared her knowledge with dental students and doctors specializing in orthodontics. She implemented this especially as a supervisor of the Student Science Club. Professor Danuta Kaźmierczak also played a significant role in the activities of the Polish Dental Society as the chairwoman of the Management Board of PTS Maxillofacial Orthopedics from 1988 to 1992 (**Figure 7**). During this time, she organized two national section symposia.

In the following years, she continued working on the Management Board of the Poznań branch of PTS. She took an active part in the International Congress of Pediatric Dentistry in Budapest and in the Congress of the European Orthodontic Society in Stockholm. Professor Danuta Kaźmierczak held responsible positions at the

Wyróżniała się pracowitością i postawą humanistyczną. Wiele czasu poświęcała czytaniu książek i czasopism ortodontycznych, stomatologicznych i medycznych. Wiedzę chętnie dzieliła się ze studentami stomatologii i lekarzami specjalizującymi się w ortodontcji. Realizowała to, zwłaszcza będąc opiekunem Studenckiego Koła Naukowego.

Profesor Danuta Kaźmierczak zajmowała także znaczące miejsce w działalności Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego jako przewodnicząca Zarządu Ortopedii Szczękowej PTS w latach od 1988 do 1992 (**Rycina 7**). W tym czasie zorganizowała dwa ogólnopolskie sympozja sekcji.

W latach następnych kontynuowała pracę w zarządzie poznańskiego oddziału PTS.

Brała czynny udział w Międzynarodowym Kongresie Stomatologii Dziecięcej w Budapeszcie oraz w Kongresie Europejskiego Towarzystwa Ortodontycznego w Sztokholmie.

Profesor Danuta Kaźmierczak pełniła odpowiedzialne funkcje na Uczelni.

W latach 1984–1990 była prodziekanem Wydziału Lekarskiego dla Oddziału Stomatologii. Wtedy rozszerzyła nauczanie ortodontcji

▲ **Figure 9.** Professor Mitsuhiro Hamada - Department of Orthodontics, University in Osaka, Japan
▲ **Rycina 9.** Profesor Mitsuhiro Hamada - Zakład Ortodontji Uniwersytetu w Osace, Japonia

University. In the years 1984-1990 she was vice-dean of the Faculty of Medicine for the Department of Dentistry. Then she expanded the teaching of orthodontics by teaching the physiology of the masticatory system in the second year and orthodontics in the fourth year of dentistry. As the head of the Department of Orthodontics at the Medical University in 1993-2000, the Professor undertook cooperation with professors of orthodontics from European universities within the framework of EOS (European Orthodontic Society). This made it possible to conduct a number of training courses on modern treatment methods for employees of Orthodontic Institutes in Poznań and Poland (including Gdańsk and Łódź) by professors from Great Britain, Germany (**Figure 8**) and Denmark.

At the personal invitation of Professor Danuta Kaźmierczak, a professor from the University of Osaka, Japan also came (**Figure 9**).

At the age of 70, the Professor retired. Until the end of her days, she was active on the Internet, which gave her pleasure, and she was also interested in the development of orthodontics,

o nauczanie fizjologii narządu żucia już na II roku i ortodontji na IV roku stomatologii.

Pani Profesor, będąc w latach 1993-2000 kierownikiem Zakładu Ortodontji Akademii Medycznej, podjęła w ramach EOS (European Orthodontic Society) współpracę z profesorami ortodontji uniwersytetów europejskich. Umożliwiło to przeprowadzenie szeregu szkoleń na temat nowoczesnych metod leczenia w wielu zakładach ortodontycznych w kraju, nie tylko w Poznaniu, ale również Gdańsku czy Łodzi. Szkolenia były prowadzone przez profesorów z Wielkiej Brytanii, Niemiec (**Rycina 8**) i Danii.

Na osobiste zaproszenie profesor Danuty Kaźmierczak przyjechał także profesor z Uniwersytetu w Osace (Japonia) (**Rycina 9**).

W wieku 70 lat Pani Profesor przeszła na emeryturę. Do końca swoich dni była aktywna w Internecie, co sprawiało jej przyjemność, a także interesowała się na bieżąco rozwojem ortodontji, stomatologii i medycyny.

Odeszła od nas 9 listopada 2023 roku. Wniosła znaczny wkład w rozwój ortodontji w Polsce, a także w nauczanie studentów i lekarzy stomatologii.

dentistry and medicine. She left us on November 9, 2023. She made a significant contribution to the development of orthodontics in Poland as well as to teaching students and dentists.

Summary

The development of orthodontics at a university is always closely linked to the development of the scientific and didactic staff, the team of clinical practitioners, the scientific research carried out, but especially to pre-graduate and post-graduate training. Therefore, apart from the heads, the orthodontists who created the foundations of orthodontics in Poznan should also include assistant professors of the Department of Orthodontics: Dr Janusz Ostrowski, Dr Maria Frankowska-Lenartowska, Dr Krystyna Alwin, Dr Krystyna Alwin, who was actively involved with the Department of Orthodontics for many years despite her primary employment at the Institute of Orthopaedics and Rehabilitation. In those early, post-war, 1950s/sixties of the last century, the most difficult years for orthodontics forming in Wielkopolska, doctors made their contribution: Waclaw Blicharski, Jadwiga Bieńka and many others not mentioned here by name.

Acknowledgements

Conflict of interest statement

The authors declare no conflict of interest.

Funding sources

There are no sources of funding to declare.

References / Piśmiennictwo

1. Góral R. Wczoraj, dziś i jutro Akademii Medycznej w Poznaniu. W: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań: Akademia Medyczna w Poznaniu; 1974. 5–21.
2. Ziółkiewicz T. Tradycje stomatologii poznańskiej. W: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań: Akademia Medyczna w Poznaniu; 1974. 38–41.
3. Jurczyk W. Badania naukowe. W: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań: Akademia Medyczna w Poznaniu; 1974. 154–166.
4. Powołanie Akademii Medycznej w Poznaniu (wg Kroniki Akademii Medycznej w Poznaniu). W: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań: Akademia Medyczna w Poznaniu; 1974. 53–69.
5. Włoch S. Instytut Stomatologii AM w Poznaniu. W: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań: Akademia Medyczna w Poznaniu; 1974. 251–254.
6. Miśkowiak B (red.). 65 lat akademickiej stomatologii w Poznaniu. Wydawnictwo jubileuszowe Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań: Wydawnictwo Artystyczne Text; 1994.

Podsumowanie

Rozwój ortodontji w uczelni wyższej zawsze jest ściśle związany z rozwojem kadry naukowo-dydaktycznej, zespołem lekarzy klinicznych, prowadzonymi badaniami naukowymi, szczególnie jednak ze szkoleniem przeddyplomowym i podyplomowym. Zatem prócz kierowników w gronie lekarzy ortodontów tworzących podwaliny ortodontji poznańskiej należy wymienić także adiunktów Zakładu Ortodontji: dr. n. med. Janusza Ostrowskiego, dr n. med. Marię Frankowską-Lenartowską, dr n. med. Krystynę Alwin, która przez wiele lat była związana aktywnie z Zakładem Ortodontji mimo podstawowego zatrudnienia w Instytucie Ortopedii i Rehabilitacji. W tych początkowych, powojennych latach pięćdziesiątych/sześćdziesiątych ubiegłego stulecia, najtrudniejszych dla tworzącej się w Wielkopolsce ortodontji, swoją cegiełkę dołożyli lekarze: Waclaw Blicharski, Jadwiga Bieńka i wielu innych tutaj nie wymienionych z imienia i nazwiska.

Oświadczenia

Oświadczenie dotyczące konfliktu interesów

Autorzy deklarują brak konfliktu interesów w autorstwie oraz publikacji pracy.

Źródła finansowania

Autorzy deklarują brak źródeł finansowania.

7. Miśkowiak B. Akademicka stomatologia w Poznaniu w ramach Uniwersytetu Poznańskiego i Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu. W: Osiągnięcia naukowe w 25-letniej historii Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Lublin: Czelej 1996. 11–13.
8. Kaźmierczak D. Zakład Ortodontji. W: Osiągnięcia naukowe w 25-letniej historii Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Lublin: Czelej 1996. 51–55.
9. Sprawozdanie z Sympozjum Sekcji Chirurgii Plastycznej i Rekonstrukcyjnej Towarzystwa Chirurgów Polskich w dniu 5 X 1984 r. w Polanicy-Zdroju. Poznańska Stomatologia. 1985;203.
10. Budzyńska J, Perzyna B. Badanie antropometryczne młodzieży nigeryjskiej z rejonu Akure. Przegl Antropol. 1981;47(1):199.

Acceptance for editing: **15-12-2023**
Artykuł przyjęty do redakcji:

Acceptance for publication: **22-02-2024**
Artykuł zaakceptowany do publikacji: